

hed, fremgaaer ogsaa, at Thingets store Majoritet ønsker den, saa jeg kan ikke troe, at Landsstinget vil vælge en Mand, som kunde være anstødelig for Godseierne, og som ikke vilde virke til Frivillighed. Om vort Endringsforslag, hvis det her skulde gaae igennem, ogsaa, naar det kom til et andet Sted, der vilde vinde Bifald, det kan jeg vistnok ikke sige; men, vinder det Bifald der, da maa jo ogsaa dette Thing med Oprigtighed ønske, at Selveiendom maa fremmes ad Frivillighedens Vej. Men jeg finder det da paa den anden Side ganske nødvendigt, at der ved Valget af disse Mænd tages Hensyn til, at de skulde virke ligesaa vel hos Bonden som hos Godseieren, og derfor er det vistnok meget hensigtsmæssigt, at Folkethinget, hvor Bondestanden er saa stærkt repræsenteret, gives Indflydelse paa dette Valg. Det er mange Gange blevet udtalt, at Godseierne ikke sælge, fordi Bønderne ikke ville købe — det har jeg hørt ofte udtalt baade offentligt og privat, og det er min fuldkomne Overbeviisning, at det er saa; men netop derfor er det nødvendigt, at Bonden maa have en Mand, som han har Tillid til, og som kan formaae ham til at købe til den Priis, for hvilken Gaarden bliver ham tilbuddet af Godseieren, og som ofte er særdeles billig, men som dog ikke, af Mangel paa en saadan Mand, har kunnet opnaaes. Der kan være forskjellige Meninger om, om de nuværende Forhold kunne sammenlignes med Høveriforholdene i Slutningen af forrige Aarhundrede; men saameget er nu vist, at jeg og mine Colleger, der have sluttet sig til mig i denne Sag, have taget Analogien derfra, netop fordi der ogsaa da begyndtes med mæglende Commissioner 1791; og først, efterat nogle Aar vare gaaede hen, i Aaret 1799, blev Sagen endelig afgjort, og i Aaret 1797 blev det udtalt, at, da de daværende Commissioner havde virket med Held, fandt Regjeringen sig foranlediget til, at forlange deres Virketid. Jeg har tænkt mig, at, naar Resultatet af disse Commissioners Virksomhed i sin Tid foreligger, i Aaret 1859 eller 1860, da først vil Regjeringen have at afgive en Beretning om Forholdene, og vi lægge saaledes tillidsfuldt Sagen i Regjeringens Hænder, som jeg ogsaa troer, at det er rigtigt og

naturligt, at Regjeringen tager Initiativet til at gaae den Vej, som den da finder retfærdig og billig. Regjeringen kan da til den Tid komme frem og sige: „Her foreslægger vi Resultatet, Commissionen har havt den og den Virkning; om denne endog ikke har været saa betydelig, som man kunde ønske, saa har den dog iværksat, at en betydelig Deel Fæstegods er blevet solgt til Selveiendom eller gaaet over til Arvefæste;“ Forholdene kunde da være saaledes, at Regjeringen vilde foreslaae Commissionerne forlænge for 3 à 5 Aar endnu, og, naar man da saa, at Tingen virkelig havde Fremgang, saa vilde vistnok Ingen have Noget derimod. Men Regjeringen kunde jo da maaskee ogsaa med Hensyn til det Gods, der da endnu maatte være tilbage, optage det Princip, der indeholdes i det Lovudkast, som vi have fraraadet nu at vedtage, og indstille, at Tvangen skulde indtræde efter et Par Aars Forløb. Naar man vil virke til frivillig Overtgængelse, saa kan man, saavidt jeg kan see, ikke virke paa nogen billigere og retfærdigere Maade end den, som vi have tilladt os at foreslaae. Den ærede 2den Landsstingsmand for 8de Kreds (Lang) udtalte under Sagens 1ste Behandling, at Lovforslaget, hvis det blev vedtaget i den Skikkelse, hvori det blev foreslået, vilde med en Jernhandske sonderribe Forholdet imellem Godseier og Fæster. Jeg troer dog, at man vil indrømme os, der have stillet dette Endringsforslag, at vi have taget paa dette Forhold — fersaa vidt der i det Hele bør eller tør røres ved det — med den fineste Glacéhandske. Og, da der jo desuden til 3die Behandling kan fremkomme Endringsforslag, som Udvalget muligt kunde gaae ind paa, saa skal jeg meget bede det ærede Thing ikke nu at forfeste vort Forslag, men derimod at oppebie, hvad der kan komme frem til 3die Behandling. Jeg anbefaler saaledes Forslaget.

Friis: Det er blot nogle faa Ord, jeg vil tillade mig at yttre i Anledning af disse omtalte Commissioner, der skulde udnævnes til at være Mæglere mellem Eieren og Fæsterne. Der er en Side af Sagen, som jeg ikke finder tilstrækkeligt belyst, og som dog forekommer mig at være af temmelig Bigtighed. Jeg troer,